

PRIMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA PRIMJERU PODUZEĆA TOMMY D.O.O. SPLIT

Jurič, Anđela

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:180711>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**PRIMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA
NA PRIMJERU PODUZEĆA TOMMY D.O.O.
SPLIT**

Mentor:

mr. Ivana Perica

Studentica:

Anđela Jurič

Split, kolovoz 2016.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Problem i predmet rada.....	1
1.2. Cilj rada	1
1.3. Metode rada	1
1.4. Struktura rada.....	2
2. POJAM RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	3
2.1. Definiranje računovodstvenih politika.....	3
2.2. Uloga i značaj računovodstvenih politika	5
2.3. Procjena kao temeljno pitanje računovodstvenih politika	8
2.4. Računovodstvena načela i standardi kao ishodište računovodstvenih politika	11
2.5. Utjecaj računovodstvenih politika na poslovni rezultat	15
3. RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	19
3.1. Zakon o računovodstvu	19
3.2. Međunarodni računovodstveni standardi (MRS)	21
3.3. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja	23
4. PRIMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA PRIMJERU PODUZEĆA TOMMY D.O.O. SPLIT	25
4.1. Poduzeće Tommy d.o.o. Split	25
4.2. Računovodstvene politike na području dugotrajne materijalne imovine i amortizacije.....	25
4.4. Računovodstvene politike na području priznavanja prihoda.....	29
4.5. Računovodstvene politike na području otpisa potraživanja	30
5. ZAKLJUČAK.....	33
LITERATURA	34
SAŽETAK.....	36
SUMMARY	36

1. UVOD

1.1. Problem i predmet rada

Financijski izvještaji sadrže važne informacije o stanju poduzeća u određenom promatranom razdoblju. Vrlo je važna istinitost i realnost svih podataka u financijskim izvještajima kako ne bi dolazilo do manipulacije podacima. Pri tome se promatraju temeljni financijski izvještaji koje čine: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaji o novčanom tijeku, izvještaji o promjenama glavnice, te izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti. Upravo iz takvih podataka kako menadžeri poduzeća, tako i svi ostali interesenti dobivaju potrebne informacije kako bi se donosile relevantne poslovne odluke, te bolje razumjelo poslovanje poduzeća, kao i tržišta na kojem posluju.

Detaljnou analizom podataka iz financijskih izvještaja stvara se realna slika uspješnosti poslovanja promatranog poduzeća u određenom vremenskom razdoblju. Tako se promatranjem računa dobiti i gubitka može vidjeti ostvaruje li dotično poduzeće dobit ili gubitak.

Problem istraživanja predstavlja posebnosti i značaj računovodstvenih politika i područja njihova djelovanja. Predmet ovog rada je primjena računovodstvenih politika. Računovodstvene politike čine načela, osnove, pravila i prakse koje koristi poduzeće kod sastavljanja i prikazivanja svojih godišnjih financijskih izvještaja. Kako bi se što bolje razumjeli prikazani financijski izvještaji potrebno je podatke dodatno i jasno objasniti kako bi se što bolje objasnilo korištenje računovodstvenih politika, kao i njihovi učinci.

1.2. Cilj rada

Cilj rada je objasniti primjenu računovodstvenih politika na praktičnom primjeru. Za praktični primjer je odabrano trgovačko društvo Tommy d.o.o.

1.3. Metode rada

U radu su se koristili sekundarni izvori podataka. Takvi izvori podataka su literatura iz područja računovodstva, stručni članci, kao i podaci preuzeti sa interneta. Osim toga u izradi rada korištene su znanstvene metode: metoda analize i sinteze, metoda deskripcije i metoda kompilacije.

1.4. Struktura rada

U ovom radu je prikazana primjena računovodstvenih politika na primjeru poduzeća Tommy d.o.o. Rad se sastoji od pet dijelova. U prvom se prikazuju uvodne naznake. Drugi dio rada teorijski obrađuje pojam računovodstvenih politika. U tom dijelu su prikazano definiranje računovodstvenih politika, njihova uloga i značaj, procjena, načela i standardi kao i njihovi utjecaj. Treći dio čini regulativa računovodstvenih politika. Četvrti dio obrađuje primjenu računovodstvenih politika poduzeća Tommy d.o.o., dok peti dio čini zaključna razmatranja. Na kraju rada dan je popis korištene literaturu, te sažetak.

2. POJAM RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

2.1. Definiranje računovodstvenih politika

Poslovanje u današnjim tržišnim uvjetima sve više naglašava značenje upravljanja, a upravljanje poslovanjem nije moguće bez odgovarajuće informacijske podloge. Određeni dio takvih informacija stvara se u računovodstvu i zapisan je u financijskim izvještajima. Financijski izvještaji završni su proizvod procesa u računovodstvu gdje su implementirane odgovarajuće računovodstvene politike. Poslovna politika poduzeća sa postavljenim ciljevima utječe na to koje će se i kakve računovodstvene politike koristiti.¹ Zbog toga je značaj računovodstva, računovodstvenih informacija i računovodstvenih politika vidljiv upravo analiziranjem upravljanja poslovanja poduzeća.

Kako bi se razumjela uloga i značenje računovodstvenih politika u cjelokupnom računovodstvenom procesu važno je u prvom redu razmotriti pojam i osnovna obilježja računovodstvenih politika, područja njihove primjene, subjekte njihova donošenja i primjene, te način njihova objavljivanja. Sintagma računovodstvene politike sastoji se od dviju riječi: računovodstvo i politike.

Računovodstvo je, kao što je već navedeno, sastavni dio ukupnog informacijskog sustava poduzeća koji osigurava informacije prijeko potrebne u procesu odlučivanja i upravljanja poduzećem. Riječ politika potječe od starogrčke riječi *polis* što znači grad, država, a u biti označava način vođenja odnosno upravljanja gradom, tj. državom.² Iako se riječ politika primarno vezala uz državničke poslove, danas ima značenje i određenih metoda i postupaka kojima se provode neke aktivnosti. Politika predstavlja plan, smjer ili način izvršavanja određenih radnji, odnosno ona može značiti: razboritost, oštroumnost ili svjesno upravljanje konfliktnim situacijama ili ciljevima; način ili smjer upravljanja nekom aktivnošću; bilo koji sustav upravljanja.³ Sam pojam računovodstvenih politika pojavio se u SAD-u 50-tih godina 20. stoljeća. Računovodstvene politike čine specifična načela i metode koje je menadžment izabrao u cilju realnog prikazivanja financijskog položaja, promjena financijskog položaja i rezultata poslovanja i koja su u skladu s općeprihvaćenim računovodstvenim načelima.⁴

¹ Skupina autora (2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str.35.

² Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.84.

³ Belak, V. (2011.): Računovodstvo poduzetnika, RRiF, Zagreb, str.97.

⁴ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.85.

Iz prethodno navedenih definicija i primjera možemo se zaključiti kako se ovdje u osnovi radi o:⁵

- izboru između određenih računovodstvenih alternativa (metoda) jer primjena različitih alternativa daje različite rezultate,
- cilju takvog izbora u što realnijem prikazivanju financijskog položaja i uspješnosti poslovanja, da izabire menadžment, te
- podlozi koju za to predstavljaju određena računovodstvena načela (i računovodstveni standardi).

Menadžment poduzeća treba odlučiti, tj. izvršiti izbor između dopuštenih računovodstvenih alternativa (metoda) vodeći pri tome računa o čitavom nizu čimbenika (kakvi su troškovi po jednoj metodi, kakvi po drugoj, kolika će biti vrijednost zaliha, kakvo će biti stanje u bilanci, kakvi podaci u računu dobiti i gubitka, što to znači kratkoročno, a što dugoročno za poslovnu politiku itd.). Upravo je osnovno pitanje računovodstvenih politika pitanje procjene bilančnih pozicija tj. pitanje materijalnog sadržaja financijskih izvještaja.

Pojam računovodstvenih politika danas se ponajprije veže uz pojam i primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda. Prema njima računovodstvene politike obuhvaćaju načela, osnove, konvencije, pravila i postupke koje je menadžment usvojio prilikom sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. Iako su Međunarodni računovodstveni standardi implementirani u hrvatski obračunski sustav 1993. godine, problematika računovodstvenih politika pojavljivala se i prije.⁶

Pojam bilanciranja se na raznim stupnjevima razvoja računovodstvene teorije i prakse različito definirao. Kod klasičnog stajališta bilanciranje je postupak zaključivanja konta (računa) glavne knjige i sastavljanja bilance, dok s druge strane, kod suvremenog stajališta bilanciranje se ne usredotočuje samo na probleme iskazivanja nego i na probleme procjene pozicija imovine, obveza kapitala, prihoda, rashoda i utvrđivanja rezultata poslovanja.⁷ Zbog toga u suvremenom računovodstvu, problemi procjene pozicija financijskih izvještaja temeljno je i najvažnije pitanje računovodstvenih tj. bilančnih politika.

⁵ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.85.

⁶ Belak, V. (2002.): Osnove profesionalnog računovodstva, Veleučilište u Splitu, Split, str.107.

⁷ Ramljak, B. (1999.): Računovodstvene politike u malim poduzećima, doktorska disertacija, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split, str.105.

2.2. Uloga i značaj računovodstvenih politika

Važnost bilančne politike ili politike bilanciranja bila je ponajprije naglašena u Njemačkoj poslije Prvog svjetskog rata, kada je došlo do velike inflacije. U tom je vremenu trebalo pronaći načine i metode koji će smanjiti utjecaj inflacije i prikazati što realniji rezultat.⁸ Ciljevi provođenja politike bilanciranja tj. računovodstvenih politika mogu biti različiti, no najčešće su vezani uz utjecaj na visinu financijskog rezultata, stvaranje tihih pričuva i tome sl. Ciljeve bilanciranja:⁹

- utjecaj na financijski rezultat: određivanje visine iskazane dobiti, raspodjelu dobiti na dividende i zadržanu dobit, poboljšanje postojeće likvidnosti i rentabilnosti zbog ušteda na porezu,
- utjecaj na korisnike financijskih izvještaja kroz obavješćavanje ili neobavješćavanje o nekim segmentima koje zakon dopušta i dr.

Politika bilanciranja definira se kao svjesni utjecaj na godišnji obračun i ostale obračune s namjerom da se kroz poštivanje zakonom dozvoljenih mjera i određenih financijskih ciljeva i ciljeva prezentiranja rezultata ostvare zacrtani poslovni ciljevi.¹⁰

Bilančne politike se javljaju ponajprije u zemljama s dominantnom zakonskom regulativom. Zakonom su određena dopuštena područja njihove primjene, a osnovna relacija pri tome je relacija država - poduzeće s posebnim naglaskom na poreznoj bilanci. Za razliku od toga, računovodstvene politike razvijene su u zemljama u kojima dominantnu ulogu imaju računovodstvena profesija i računovodstveni standardi.¹¹

Kada menadžment definira temeljne ciljeve poduzeća, tada se radi o poslovnoj politici. Kako bi se ostvarili tako postavljeni temeljni ciljevi poduzeća, menadžment postavlja određene strategije i koriste odgovarajuće poslovne instrumente. U tome posebnu ulogu imaju i računovodstvene politike. One upravo čine jednu od funkcija kojom se ostvaruju poslovne politike poduzeća, odnosno ostvaruju postavljeni temeljni ciljevi.

Odnos računovodstvene i poslovne politike, te njihovo mjesto u cjelokupnom procesu upravljanja može se prikazati kao na slici 1.

⁸ Belak, V. (2011.): Računovodstvo poduzetnika, RRI F, Zagreb, str.98.

⁹ Belak, V. (2011.): Računovodstvo poduzetnika, RRI F, Zagreb, str.98.

¹⁰ Belak, V. (2011.): Računovodstvo poduzetnika, RRI F, Zagreb, str.98.

¹¹ Žager, K.; Mamić Sačar, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.101.

Računovodstvena politika je, prema tome, podskup, odnosno jedan od instrumenata ostvarivanja poslovne politike, pri čemu ciljevi i instrumenti računovodstvene politike trebaju biti usklađeni tj. podređeni ostvarivanju glavnog cilja.¹²

Slika 1. Odnos računovodstvene i poslovne politike

Izvor: Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.101.

Izbor računovodstvenog postupka uvijek se treba temeljiti na postavljenim višim ciljevima poslovne politike poduzeća. Kvalitetu financijskih izvještaja treba promatrati i s materijalnog stajališta.¹³ Važan element kvalitete u tom slučaju su upravo računovodstvene politike. Njima se u znatnoj mjeri, i to politikom procjene, može utjecati na vrijednost pozicija financijskih izvještaja. Prema tome, kvalitetu financijskih izvještaja treba promatrati s formalnog, ali i s materijalnog aspekta (slika 2.).

Slika 2. Čimbenici kvalitete financijskih izvještaja

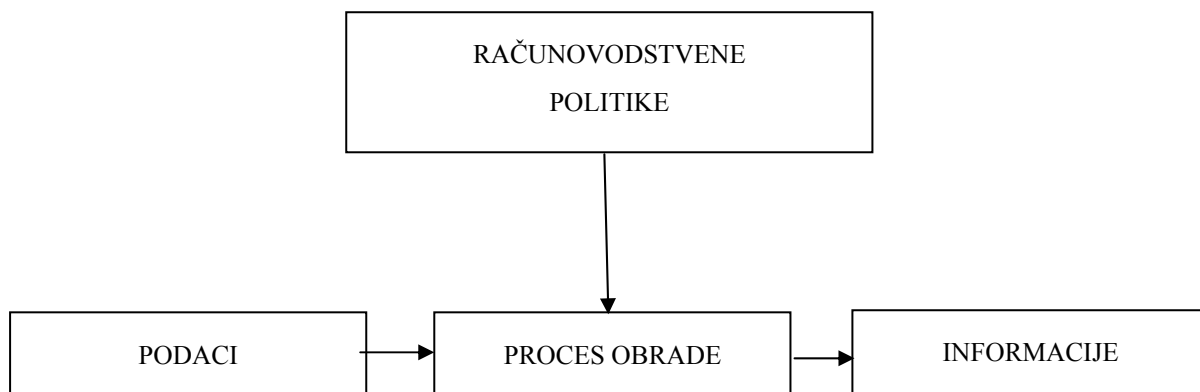
Izvor: Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.102.

¹² Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.101.

¹³ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.101.

Oblik sadržaja financijskih izvještaja temelji se prema izgledu izvješća koji proizlaze iz bilance. Materijalni sadržaj određuje vrijednost pozicija prethodno određenih bilančnim shemama i primarno je vezan uz pojam računovodstvenih politika.¹⁴ Prema tome je računovodstvene politike čine temeljnu komponentu kvalitete financijskih izvještaja. Računovodstvene politike važno mjesto imaju u procesu obrade podataka pripreme informacija, tj. temeljnih financijskih izvještaja (slika 3.).

Određujući materijalni sadržaj, računovodstvene politike na izravan ili neizravan način utječu na kvalitetu informacija koje se prikazuju u obliku financijskih izvještaja.

Slika 3. Mjesto računovodstvenih politika u računovodstvenom procesu

Izvor: Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.102.

Na računovodstvene politike značajno utječu računovodstveni standardi tj. opća računovodstvena regulativa koja se koristi. Tu regulativu mogu definirati određena profesionalna udruženja ili se može utvrditi zakonskim aktima. Pri tome se definiraju polazna načela i područja primjene dopuštenih i alternativnih računovodstvenih politika koje se mogu primijeniti u računovodstvenom procesiranju podataka. Za izbor i primjenu računovodstvenih politika na razini poduzeća zadužen je menadžment poduzeća. Taj izbor treba biti prema određenim načelima i zacrtanim ciljevima poslovne politike.¹⁵

¹⁴ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.102.

¹⁵ Belak V.; Vudrić N. (2012.): Osnove suvremenog računovodstva, BelakExcellens d.o.o., Zagreb, str.115.

Kako bi se razumjela i pravilno tumačila financijska izvješća iznimno je važno znati koje su i kakve računovodstvene politike korištene kod njihove izrade. Upravo ta činjenica nalaže potrebu objavljivanja računovodstvenih politika. Najčešće se računovodstvene politike objavljuju u bilješkama uz financijske izvještaje.

2.3. Procjena kao temeljno pitanje računovodstvenih politika

Kako bi se procijenio položaj financijskih izvještaja, važno je poznavati računovodstvene politike. Računovodstvena regulativa obično dopušta korištenje raznih metoda i postupaka procjene pozicija financijskih izvještaja.

Korištenje različitih metoda i postupaka rezultirat će i različitim vrijednostima temeljnih elemenata izvještaja: imovine, obveza, kapitala, prihoda, rashoda i financijskog rezultata. To nalaže da se pri ocjeni financijskog položaja i uspješnosti poslovanja treba voditi računa i o tome koje su računovodstvene metode i postupci korišteni i kakav je njihov utjecaj na prikazivanje vrijednosti temeljnih elemenata financijskih izvještaja. Koju će metodu procjene menadžment odabrati ovisi od širine dopuštenih metoda, a one su definirane u zakonskim propisima i/ili računovodstvenim standardima. I jedni i drugi sastavni su dio koncepcijskog okvira računovodstva i čine detaljniju razradu polaznih računovodstvenih načela i pretpostavki. Upravo ta načela i pretpostavke ishodišni su kriterij procjene pozicija financijskih izvještaja.

Problemi procjene pozicija u bilanci najviše su vezani uz računovodstvene pretpostavke i računovodstvena načela. Postoji mnogo računovodstvenih načela koja je potrebno uvažavati kod sastavljanja i prikazivanja financijskih izvještaja, a na područje procjene bilančnih pozicija posebno se odnose: načelo nabavne vrijednosti (troška nabave), načelo opreznosti, i načelo dosljednosti.¹⁶

Načelo nabavne vrijednosti ili načelo troška nabave polazno je računovodstveno načelo u utvrđivanju vrijednosti pozicija bilance. Ono zahtijeva da se vrednovanje imovinskih pozicija temelji na nabavnoj vrijednosti odnosno trošku nabave.¹⁷ Trošak nabave čine svi troškovi koji nastaju kod ostvarivanja određenog oblika imovine. Temelj utvrđivanja troška nabave čini novčani izdatak ili ostali novčani ekvivalent. Najvažnija prednost upotrebe spomenutog

¹⁶ Belak V.; Vudrić N. (2012.): Osnove suvremenog računovodstva, BelakExcellens d.o.o., Zagreb, str.115.

¹⁷ Belak V.; Vudrić N. (2012.): Osnove suvremenog računovodstva, BelakExcellens d.o.o., Zagreb, str.116.

načela je objektivnost utvrđivanja troška nabave tj. nabavne vrijednosti. Zbog upotrebe načela nabavne vrijednosti imovine u bilanci prikazuje troškove nabave takve imovine, ali ne i njenu tržišnu vrijednost. Stvarna tržišna vrijednost imovine nije vidljiva iz bilance. Tržišnu vrijednost imovine, te time i stvarna vrijednost kapitala može se utvrditi tek tržišnom valorizacijom, tj. prodajom imovine. Zato na to treba pripaziti kod analize financijskog položaja na temelju bilance.

Osim načela nabavne vrijednosti vrlo značajno mjesto u procjeni bilančnih pozicija zauzima i **načelo opreznosti**. Ono zahtijeva da se u uvjetima neizvjesnosti poslovanja dobiti ne precjenjuju, a gubici ne podcjenjuju.¹⁸ Prema tome imovinu se treba procjenjivati prema trošku nabave ili neto prodajnoj vrijednosti ovisno od toga koja je vrijednost niža. Treba napomenuti kako načelo opreznosti ne podrazumijeva niti ne opravdava namjerno podcjenjivanje imovine i prihoda tj. namjerno precjenjivanje obveza i rashoda.

Zloupotrebom načela opreznosti stvaraju se **tihe pričuve**, čime se objektivnost i realnost bilance dovodi u pitanje. Tihe pričuve pojavit će se u bilanci ukoliko se:¹⁹

- podcjenjuju pozicije aktive i/ili
- precjenjuju pozicije pasive.

Podcjenjivanjem pozicija aktive dolazi do precjenjivanja rashoda obračunskog razdoblja, a time i do smanjenja financijskog rezultata. Najznačajniji primjeri podcjenjivanja imovine javljaju se kod: otpisa potraživanja, primjene ubrzanih stopa amortizacije, vrednovanja zaliha po nižim vrijednostima i sl.

Do istih učinaka kojima se smanjuje financijski rezultat može se doći i precjenjivanjem obveza. Najčešći slučajevi precjenjivanja obveza javljaju se kod: rezerviranja troškova za rizike, npr. garancije, te obračuna troškova koji se mogu vremenski razgraničiti (tzv. odgođeno plaćanje troškova) i sl. Treba napomenuti kako se u svim tim slučajevima radi isključivo o knjigovodstvenom obračunu (povećanju) obveza i troškova, iza kojih, u trenutku evidencije, nema novčanog toka.²⁰ Iznosi troškova koji će nastati moraju se procijeniti, pri čemu je mogućnost zloupotrebe moguća.

¹⁸ Belak V.; Vudrić N. (2012.): Osnove suvremenog računovodstva, BelakExcellens d.o.o., Zagreb, str.116.

¹⁹ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.103.

²⁰ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.103.

Ukoliko se poslovni događaj dogodi u istom obračunskom razdoblju kad je i iznos rezerviran, tada se financijski rezultat zbog toga neće promijeniti. Ali ukoliko to nije slučaj, tada takav način (fiktivnog) povećanja obveza i troškova odgađa dio financijskog rezultata za buduće razdoblje. Primjena načela opreznosti u uvjetima neizvjesnosti poslovanja ima svoje potpuno opravdanje, no ne opravdava se njegova zloupotreba.

Nasuprot skrivenih dobitaka odnosno tihih pričuva, u bilanci se mogu pojaviti i **skriveni gubici**. Oni će se pojaviti u suprotnim situacijama, tj. precjenjivanjem pozicija aktive i/ili podcjenjivanjem pozicija pasive.²¹

Stvaranje skrivenih gubitaka suprotno je načelu opreznosti i u pravilu se pojavljuje u situacijama kada se želi sakriti gubitak (ili dio gubitka), tj. odgoditi njegovo formalno prikazivanje za buduća razdoblja. Treba napomenuti kako namjerno stvaranje tihih pričuva kao i skrivenih gubitaka nije opravdano i da je to zloupotreba računovodstvenih načela.

Opravdanje takvog postupka ne može biti ni njihovo objašnjenje u bilješkama uz financijske izvještaje. Načelo opreznosti je jedno od najznačajnijih računovodstvenih načela, osnova je procjene bilančnih pozicija i temeljno načelo računovodstvenih politika. Zato se razmatranjem financijskog položaja i uspješnosti poslovanja trebaju uzeti u obzir i načela po kojima su pozicije financijskih izvještaja procijenjene, a u tome je načelo opreznosti vrlo važna pretpostavka razmatranja.

Osim načela nabavne vrijednosti i načela opreznosti potrebno je uvažavati i odredbe **načela konzistentnosti** (dosljednosti) koje zahtijeva da se jednom izabrana računovodstvena politika dosljedno primjenjuje.²² Važna je, osim toga, korektna primjena ostalih računovodstvenih načela jer će samo tako bilanca biti pouzdana i kvalitetna podloga za analizu poslovanja kao i za donošenje odgovarajućih poslovnih odluka.

Račun dobiti i gubitka temeljni je financijski izvještaj koji pokazuje uspješnost poslovanja poduzeća. Osnovni elementi tog izvještaja su prihodi i rashodi te njihova razlika (dobit ili gubitak).²³ Obično se, ovisno o prirodi te razlike, ocjenjuje je li poduzeće profitabilno ili nije.

²¹ Belak, V. (2002.): Osnove profesionalnog računovodstva, Veleučilište u Splitu, Split, str.109.

²² Gulin, D.; Mamić Sačer, I. (2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, str.71.

²³ Gulin, D.; Mamić Sačer, I. (2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, str.71.

Prihodi i rashodi su kategorije koje pokazuju promjene na imovini i obvezama vezane uz proces zarađivanja (povećanja neto imovine, tj. kapitala), pri čemu prihodi povećavaju kapital, a rashodi ga smanjuju.²⁴

Za razumijevanje i analizu uspješnosti poslovanja na temelju prihoda i rashoda treba se uvažiti i temeljne pretpostavke na osnovi kojih se priznaju prihodi i rashodi. Prihodi i rashodi su obračunske kategorije i razlikuju se od primitaka i izdataka novca.

Za utvrđivanje financijskog rezultata potrebno je utvrditi razliku između prihoda i rashoda. I za taj postupak podlogu se može pronaći u temeljnom računovodstvenom načelu - **načelu sučeljavanja prihoda i rashoda**. To načelo zahtijeva da se prihodima suprotstave samo pripadajući rashodi.²⁵

2.4. Računovodstvena načela i standardi kao ishodište računovodstvenih politika

Računovodstvene pretpostavke i načela određuju osnovne karakteristike i koncepciju računovodstva i ugrađuju se u računovodstvene metode i postupke kako bi se osigurala zahtijevana kvaliteta izlaznih informacija. Najpoznatiji i najpriznatiji je sustav američkih računovodstvenih načela koja su stekla status općeprihvaćenih načela (*Generally Accepted Accounting Principles - GAAP*). Ona predstavljaju opća pravila koja služe kao vodič u procjeni, bilježenju i izvješćivanju o poslovnim aktivnostima.²⁶

Općeprihvaćena računovodstvena načela (GAAP) sastoje se od: općeprihvaćenih koncepata, općeprihvaćenih načela, i općeprihvaćenih procedura.²⁷ Općeprihvaćeni koncepti predstavljaju određene pretpostavke tj. teoretske osnove za objašnjavanje financijskih izvještaja, dok općeprihvaćena načela pomažu u procjeni, bilježenju i izvještavanju o poslovnim aktivnostima. U općeprihvaćene računovodstvene koncepte, tj. računovodstvene pretpostavke ubrajaju se slijedeća načela: poslovnog subjekta, stvarnog kontinuiteta, stabilne valute, te određenog vremena.²⁸

²⁴ Parać, B. (2008.): Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje, M.E.P. Consult, Zagreb, str.83.

²⁵ Gulin, D.; Mamić Sačer, I.(2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, str.72.

²⁶ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.109.

²⁷ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.110.

²⁸ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.110.

Općeprihvaćena načela obuhvaćaju sljedeća načela: nabavne vrijednosti ili troška nabave, objektivnosti, realizacije, sučeljavanja prihoda i rashoda, materijalnosti, potpunosti, konzistentnosti, opreznosti.²⁹ Općeprihvaćene procedure su različite metode obrade podataka kako bi se dobile računovodstvene informacije i računovodstveni izvještaji. Računovodstvene pretpostavke:³⁰

- Koncept poslovnog subjekta kao jedan od najvažnijih osnovnih koncepata ističe kako je poduzeće samostalna cjelina, neovisna o vlasniku ili drugim poduzećima. Zahtijeva da se poslovne transakcije posebno promatraju i na nižim organizacijskim razinama te da se na osnovi toga sastavljaju konsolidirana računovodstvena izvješća.

Taj koncept vrijedi za sve oblike poduzeća od onih sa samo jednim vlasnikom pa do velikih korporacija.

- Koncept stvarnog kontinuiteta ili vremenske neograničenosti poslovanja polazi od pretpostavke da će poduzeće nastaviti poslovati i u budućnosti te da neće znatno smanjivati opseg poslovanja. Alternativa tom konceptu je prestanak poslovanja ili likvidacija. Uvažavajući taj koncept, financijski izvještaji mogu predočavati tek relativnu sliku stanja i uspješnosti poslovanja u određenom vremenskom razdoblju.
- Koncept određenog vremenskog razdoblja zahtijeva računovodstveno izvještavanje u određenim vremenskim intervalima. To može biti jedna godina (kalendarska ili poslovna), kvartal, mjesec, dekada i sl. Taj se koncept nadovezuje na koncept kontinuiteta poslovanja. Korisnicima računovodstvenih informacija (internim i eksternim) potrebne su relevantne i aktualne obavijesti kako bi mogli donositi racionalne upravljačke odluke jer konačni ili totalni poslovni rezultat koji se može utvrditi tek prestankom poslovanja nema tu vrijednost. Prema tom konceptu potrebno je izvještavanje u kraćim vremenskim intervalima.
- Koncept stabilne valute polazi od pretpostavke kako se kupovna snaga novčane jedinice ne mijenja. Ukoliko dođe do promjene vrijednosti novca, imovinske pozicije zabilježene prema povijesnom trošku nabave biti će nerealne (podcijenjene ili precijenjene). To se svakako odražava na financijski položaj gospodarskog subjekta te

²⁹ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.110.

³⁰ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.110.

je potrebno napraviti korekciju, tj. ponovnu procjenu izvještajnih pozicija nekom od postojećih metoda. Koja će to metoda biti, ovisi o specifičnostima određene zemlje, a uređuje se zakonskim propisima ili računovodstvenim standardima. Učinke tih prilagođavanja potrebno je prikazati bilo u osnovnim bilo u suplementarnim financijskim izvještajima.

Općeprihvaćena računovodstvena načela:³¹

- Načelo nabavne vrijednosti zahtijeva da se evidencija poslovnih događaja temelji na nabavnoj vrijednosti, tj. trošku nabave. Osnovica za utvrđivanje troškova je novčani izdatak ili neki drugi novčani ekvivalent. Prednost korištenja ovog načela je relativno lako utvrđivanje troška nabave, dok je glavni nedostatak u tome što ne prikazuje realnu vrijednost i posebno se uočava u uvjetima inflacije trošak nabave po kojem su prikazane imovinske pozicije zapravo je povijesna vrijednost koja zbog porasta cijena više nije realna.
- Načelo objektivnosti polazi od postavke kako financijski izvještaji trebaju biti sastavljeni na osnovi objektivnih, dokumentiranih podataka. Postojanje dokumentirane knjigovodstvene evidencije razlog je upotrebe tog načela.
- Načelo realizacije (nastanka događaja) zahtijeva da se prihodi evidentiraju kad su stvarno nastali, zarađeni. Pri tome treba uvažavati dva bitna uvjeta: da je roba stvarno isporučena kupcu odnosno da je određena usluga izvršena, te da ne postoji neizvjesnost naplate.
- Načelo sučeljavanja prihoda i rashoda vezano je uz utvrđivanje rezultata poslovanja. Kako se poslovni rezultat utvrđuje kao razlika prihoda i rashoda, potrebno je te dvije kategorije suprotstaviti tj. usporediti. U tome je posebno važno da se uspoređuju samo oni prihodi i rashodi koji se odnose na isto obračunsko razdoblje.
- Načelo materijalnosti (značajnosti) zahtijeva pridržavanje svih načela koji imaju važnu ulogu u stvaranju realne slike poduzeća. S druge strane dopušta odstupanje od onih načela čije je pridržavanje otežano, a pri tome ne utječu značajno na visinu ostvarenog poslovnog rezultata.

³¹ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.111.

- Načelo potpunosti nalaže da financijski izvještaji sadrže sve relevantne informacije potrebne za ocjenu poslovanja poduzeća. To ne znači da izvještaji moraju biti opterećeni detaljima, nego da niti jedna važna informacija ne smije biti izostavljena.
- Načelo konzistentnosti ili dosljednosti zahtijeva dosljednu korištenja usvojenih računovodstvenih politika. Uvažavajući to načelo, poslovni događaji trebaju se, iz razdoblja u razdoblje, evidentirati prema unaprijed utvrđenim pravilima. Poznato je da se primjenom različitih računovodstvenih politika postižu različiti rezultati. Ukoliko se računovodstvene politike mijenjaju u jednom obračunskom razdoblju, posljedica takve promjene su drugačiji rezultati, a to može dovesti do iskrivljavanja stvarne slike stanja. Ukoliko se odstupa od načela konzistentnosti, takvu odluku treba dodatno obrazložiti i kvantificirati njezin utjecaj na rezultat poslovanja.
- Načelo opreznosti (razboritosti) proizlazi iz neizvjesnosti koja je sastavni dio poslovanja. Uvažavajući ovo načelo, prihode se priznaju samo onda kad su stvarno nastali, kad su zarađeni, tj. onda kad su sigurni, a rashode i onda kad su mogući. Iako je primjena tog načela u uvjetima neizvjesnosti poslovanja opravdana, ona ne odobrava namjerno iskrivljavanje rezultata odnosno stvaranje tihih pričuva.

Računovodstvena načela, kao što je navedeno upućuju na određena pravila i postupke koji olakšavaju računovodstvenu evidenciju, ali isto tako i razumijevanje i tumačenje računovodstvenih informacija. Naznake suvremenih računovodstvenih načela moguće je naći i u djelu Benedikta Kotruljevića *O trgovini i savršenome trgovcu* iz 15 stoljeća.³² Posebno zanimljivo načelo koje se spominje jest načelo opreznosti. Ono je vezano uz neizvjesnost poslovanja i zahtijeva da se trgovac u svojim poslovima ponaša oprezno te da prema tome ne precjenjuje svoje dobitke, ali i da ne podcjenjuje potencijalne gubitke. To se može učiniti samo ako su posrijedi osobito važni razlozi.³³

Računovodstvena načela prema Zakonu o računovodstvu i Međunarodnim računovodstvenim standardima primarno su vezana uz pravila procjene, dok američka računovodstvena načela uključuju i neke dodatne zahtjeve za potrebnom kvalitetom izlaznih informacija.³⁴

³² Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.112.

³³ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.112.

³⁴ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.113.

Kako bi načela olakšala praktičnu primjenu, ona se uobičajeno dalje razrađuju prema metodama obrade podatka kao i formiranja i prezentiranja računovodstvenih informacija. Daljnja razrada vidljiva je kroz računovodstvene standarde. Prema tome, računovodstveni standardi predstavljaju detaljniju razradu pojedinih računovodstvenih načela u pogledu metoda obuhvata, obrade i prezentiranja podataka i informacija, ili drugim riječima, računovodstvena načela čine temelj, tj. polaznu osnovu za utvrđivanje standarda.³⁵

Većina razvijenih zemalja ima vlastite nacionalne standarde koji su ujedno odraz specifičnosti ekonomskih procesa te zemlje. Pored nacionalnih, u smislu ujednačavanja računovodstvenih sustava, razvijeni su i Međunarodni računovodstveni standardi.

Problemi koju obrađuju standardi vrlo je složena i upravo zbog te složenosti i promjena koje se događaju u suvremenom poslovanju i okruženju poduzeća jednom utvrđeni standardi nisu zauvijek dani, već se prema navedenim promjenama mijenjaju i njihove odrednice.

Međunarodni računovodstveni standardi svojevrsni su kompromis računovodstvenih rješenja. Oni mogu biti prihvaćeni kao glavni izvor računovodstvene regulative u nekoj zemlji ili se na osnovi njih mogu donositi vlastiti nacionalni standardi. Zbog toga, uvažavanjem temeljnih odredbi Međunarodnih računovodstvenih standarda, bilo direktno ili indirektno putem nacionalnih standarda, financijski izvještaji sastavljeni u jednoj zemlji su usporedivi s financijskim izvještajima u ostalim zemljama što je preduvjet poslovne komunikacije i internacionalizacije gospodarskih aktivnosti.

2.5. Utjecaj računovodstvenih politika na poslovni rezultat

Bilanca i račun dobiti i gubitka su temeljni financijski izvještaji na osnovu kojih se ocjenjuje financijski položaj i uspješnost poslovanja nekog poduzeća. Područja primjene računovodstvenih politika u sastavljanju i objavljivanju financijskih izvještaja mogu biti različita, od onih općih, do računovodstvenih politika na području imovine, obveza, rezerviranja i sl.

Izbor jedne, a ne neke druge metode ili postupka može imati znatan utjecaj na iskazivanje. Koliki će taj utjecaj biti, prije svega zavisi od sljedećih čimbenika.³⁶

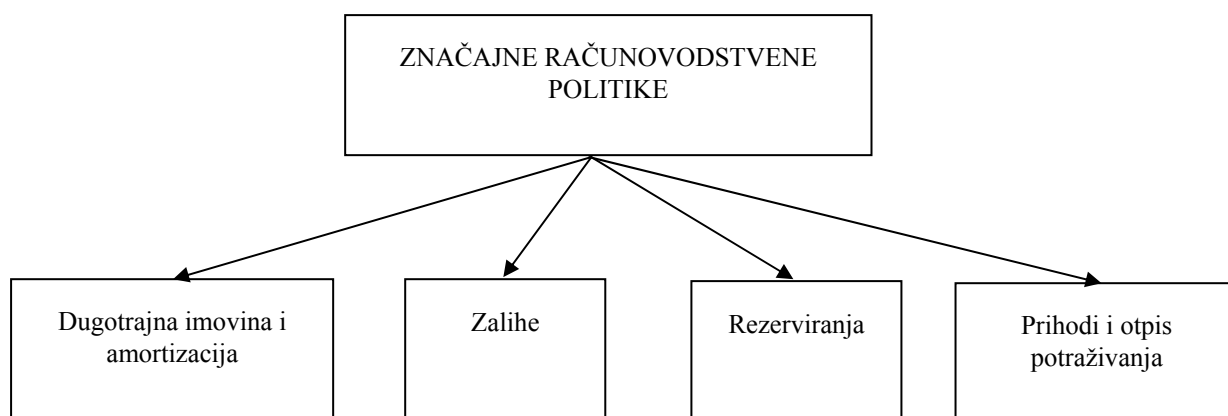
³⁵ Paić Ćirić, M.; Rakijašić, J.; Slovinac, I.; Zaloker, D. (2010.): Računovodstvo trgovačkih društava – prema HSFI i MSFI, TEB poslovno savjetovanje, Zagreb, str.163.

³⁶ Belak V.; Vudrić N. (2012.): Osnove suvremenog računovodstva, BelakExcellens d.o.o., Zagreb, str.125.

- udjela određene pozicije u ukupnoj strukturi imovine, obveza, prihoda ili rashoda,
- osnovnih obilježja izabrane metode, i
- promatranog (obuhvaćenog) vremenskog razdoblja.

Prvi čimbenik koji upućuje na udjel neke pozicije u ukupnoj strukturi financijskih izvještaja pokazuje kako ne postoji jedinstvena lista računovodstvenih politika koje su jednako važne za sva poduzeća. Ima li neka metoda ili postupak značajan utjecaj, ovisi ponajprije i od toga koristi li se na materijalno važnoj stavci. Postoji problem izbora računovodstvenih politika, često za analizu utjecaja računovodstvenih politika na visinu poslovnog rezultata koriste se računovodstvene politike na područjima prikazanim na slici 4.

Jasno je kako se, pored navedenih područja, ovisno od prirode djelatnosti i specifičnosti poslovanja postoje i ostala područja računovodstvenih politika koja mogu značajno utjecati na financijski položaj i uspješnost poslovanja (npr. računovodstvene politike na području plaćenih troškova budućeg razdoblja i nedospjele naplate prihoda itd.).

Slika 4. Područja primjene značajnih računovodstvenih politika

Izvor: Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.117.

U kontekstu utjecaja računovodstvenih politika na poslovni rezultat potrebno je definirati razdoblje u kojem se razmatra taj utjecaj. Potrebno je odmah napomenuti kako kratkoročna i dugoročna vremenska dimenzija nisu isključivo determinirane brojem godina, nego su određene osnovnim obilježjima neke bilančne pozicije odnosno njezinom dinamikom promjena.

Na području dugotrajne imovine i amortizacije računovodstvene se politike najčešće svode na odabir između različitih metoda amortizacije, koje mogu biti funkcionalna metoda i metode vremenske amortizacije (proporcionalna, progresivna i degresivna).³⁷ Kod progresivne metode stopa i iznos amortizacije iz godine u godinu se povećavaju, a kod degresivne metode stopa i iznos amortizacije iz godine u godinu se smanjuju. Uspješnost poslovanja u kraćem razdoblju ovisi od metode obračuna amortizacije (troškovi su iz godine u godinu različiti ovisno o tome koja metoda se koristi). Ipak, to ne znači da je računovodstvenim politikama moguće stvoriti poslovni rezultat. U ovom slučaju računovodstvenim politikama omogućava se da se ukupna masa troškova amortizacije rasporedi tijekom korisnog vijeka trajanja po dinamici koja odgovara ukupnoj poslovnoj politici poduzeća ovisno od zahtjeva menadžmenta.

Na menadžmentu poduzeća je da odabere onu metodu koja najbolje odgovara u danim uvjetima i ciljevima poslovne politike te da ju dosljedno primjenjuje. I na ovom području računovodstvene politike omogućavaju da se ukupna masa troškova rasporedi tijekom vijeka trajanja imovine po dinamici koja odgovara ukupnoj poslovnoj politici poduzeća. Zalihe proizvodnje i gotovih proizvoda čine posebno značajnu imovinsku stavku. Gotovo cjelokupni poslovni proces podređen je proizvodnji i realizaciji proizvedenih proizvoda. I kod te vrste zaliha temeljno pitanje računovodstvenih politika je pitanje procjene vrijednosti zaliha. Treba ih procjenjivati po trošku nabave (nabavnoj vrijednosti) koji čine troškovi kupnje, troškovi konverzije i ostali troškovi koji su neposredno vezani uz stjecanje te vrste zaliha.

Troškove kupnje uglavnom čini fakturna vrijednost uvećana za zavisne troškove nabave sirovina i materijala, dok troškovi konverzije obuhvaćaju izravne (direktne) troškove, kao što je izravni rad radnika u pogonu te dio općih troškova proizvodnje. Koji će to dio općih troškova biti, zavisi od specifičnosti proizvodnog procesa.³⁸ Kao najčešći proizvodni troškovi pojavljuju se troškovi amortizacije i održavanja proizvodnih pogona i opreme, troškovi administracije pogona i neki drugi neizravni troškovi koji ovise o opsegu proizvodnje, kao što je neizravni materijal i neizravni rad.

Na menadžmentu poduzeća je da utvrdi koji troškovi, u konkretnom slučaju, čine troškove konverzije, a time i vrijednost zaliha, a koji će troškovi predstavljati (troškove) rashode razdoblja.

³⁷ Belak V.; Vudrić N. (2012.): Osnove suvremenog računovodstva, BelakExcellens d.o.o., Zagreb, str.128.

³⁸ Belak V.; Vudrić N. (2012.): Osnove suvremenog računovodstva, BelakExcellens d.o.o., Zagreb, str.129.

Troškovi razdoblja istodobno su i rashodi i nadoknađuju se iz prihoda u istom obračunskom razdoblju u kojem su i nastali, što znači da odmah smanjuju financijski rezultat.³⁹ I troškovi zaliha će također postati rashod razdoblja i ući u obračun, ali ne odmah, već nakon što se proizvodi proizvedu i prodaju, dakle nakon određenog vremena.

Prema tome, ovisno od primijenjene računovodstvene politike, iznos nekog troška može biti prikazan kao imovinska pozicija u bilanci ili kao rashod u računu dobiti i gubitka, gdje odmah i direktno utječe na smanjenje rezultata.

Dugoročna rezerviranja za rizike i troškove predstavljaju poziciju koja u posljednje vrijeme, u uvjetima neizvjesnosti poslovanja, nesigurnosti i rizika, dobiva posebnu važnost. Ona se stvaraju za neizvjesne troškove koji mogu uslijediti kasnije, a odnose se na sadašnje učinke i za gubitke kod nesigurnih poslova.⁴⁰

Značajno područje primjene računovodstvenih politika je i priznavanje prihoda te otpisa potraživanja. Ključni zahtjev kod priznavanja prihoda, između ostalog, svodi se na to da prihode ne smijemo priznati ako naplata potraživanja nije izvjesna. Priznavanjem takvih prihoda precjenjuje se imovina i poslovni rezultat u tekućem razdoblju, ali u takvim slučajevima u budućnosti treba doći do otpisa potraživanja koji će uvećati rashode i utjecati na smanjenje rezultata. Ukoliko se taj otpis (vrijednosno usklađivanje) ne izvrši, tada se negativni učinak (skriveni) gubitak i dalje prenosi u buduća razdoblja.

Računovodstvenim politikama ni na ostalim područjima nije moguće stvarati financijski rezultat. I u ovom slučaju one omogućavaju da se ukupni rezultat raspodijeli po obračunskim razdobljima dinamikom koja odgovara ukupnoj poslovnoj politici poduzeća. Zato utjecaj računovodstvenih politika na iskazani rezultat može u kraćem vremenu biti važan, dok dugoročno gledano taj utjecaj ne postoji. Potrebno je navesti kako u tom kontekstu načelo opreznosti iznimno značajno. Prema tom načelu uvijek je bolje sakriti dobit, tj. stvoriti tihu pričuvu, a skrivanje gubitka treba izbjegavati jer je u suprotnosti s navedenim načelom opreznosti. Računovodstvene politike, prema tome, vrlo su značajne u kontekstu računovodstvenog procesa jer direktno utječu na iznose koji će se knjižiti pri evidenciji različitih poslovnih transakcija.

³⁹ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.118.

⁴⁰ Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.119.

3. RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Prethodno je spomenuto kako su računovodstvene politike zakonski regulirani različitim zakonima. U Hrvatskoj je računovodstveno izvještavanje definirano sa:

- Zakonom o računovodstvu
- Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja
- Pravilnikom o načinu vođenja Registra godišnjih financijskih izvještaja
- *Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja zajedno sa Međunarodnim računovodstvenim standardima* koji se objavljuju i tumače temeljem Odluke o odobravanju prijevoda i primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja donesene od strane Odbora za standarde financijskog izvještavanja, te
- *Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja* koji se objavljuju na temelju Odluke o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja donesene od strane Odbora za standarde financijskog izvještavanja.

Uz navedeno na financijske izvještaje utječu i Regulativne smjernice EU i računovodstvene politike.

3.1. Zakon o računovodstvu

Prema Zakonu o računovodstvu svaki poduzetnik čije je sjedište u Republici Hrvatskoj dužan je voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva, tako da u njima budu vidljivi njegovi poslovi i stanje njegove imovine. Knjigovodstvo treba biti takvo da trećoj stručnoj osobi u okviru primjerenog roka omogućí uvid u poslovne događaje i u stanje poduzeća. Poslovni događaji trebaju se moći pratiti prema njihovom nastajanju i razvoju.

Pravila Zakona o računovodstvu dužni su primjenjivati poduzetnici (pravne osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost s ciljem postizanja dobiti) i svaka pravna i fizička osoba, koja je obveznik poreza na dobit određena propisima koji uređuju poreze, osim odredbi koje uređuju konsolidaciju godišnjih financijskih izvještaja, reviziju godišnjih financijskih izvještaja, godišnje izvješće i javnu objavu.

Zakonom se uređuje računovodstvo poduzetnika, razvrstavanje poduzetnika, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, popis imovine i obveza, primjena standarda financijskog izvještavanja i tijelo za donošenje standarda financijskog izvještavanja, godišnji financijski izvještaji i konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja, revizija godišnjih financijskih izvještaja, sadržaj godišnjeg izvješća, javna objava godišnjih financijskih izvještaja, Registar godišnjih financijskih izvještaja te obavljanje nadzora.

Temeljne odredbe Zakona o računovodstvu su:⁴¹

- Zakon ne propisuje izgled računskog plana, ali mora osigurati pozicije bilance i računa dobiti i gubitka propisane Zakonom,
- Na temelju IV. direktive EU-a definiran je izgled bilance i računa dobiti i gubitka, kao i temeljna načela procjenjivanja,
- Zakon propisuje da svi obveznici poreza na dobit (veliki, srednji, mali, listani, nelistani) izravno primjenjuju MRS-ove nakon objave u Narodnim novinama,
- Propisana je obveza izrade konsolidiranih izvješća za grupe koje čine vladajuća i o njima ovisna društva
- Definirana je obveza revizije financijskih izvješća jedanput u godini za velika i srednja dionička društva, te jedanput u tri godine za mala dionička društva

U Zakonu o računovodstvu definirani su i kvantitativni kriteriji za razdvajanje velikih, srednjih i malih društava, pri čemu su definirana tri kriterija: iznos prihoda, iznos imovine i broj zaposlenih.⁴²

Prema Zakonu o računovodstvu poduzetnici se dijele na: mikro, male, srednje i velike. Pri tome mikro poduzetnici su oni koji ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta: ukupna aktiva 2.600.000,00 kuna, prihod 5.200.000,00 kuna, te prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 10 radnika.

Mali poduzetnici su oni koji nisu mikro poduzetnici i ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta: ukupna aktiva 30.000.000,00 kuna, prihod 60.000.000,00 kuna, prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 50 radnika.

⁴¹ Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, br. 78/15, 134/15, Narodne novine d.d., Zagreb

⁴² Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, br. 78/15, 134/15, Narodne novine d.d., Zagreb

Srednji poduzetnici su oni koji nisu ni mikro ni mali poduzetnici i ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta: ukupna aktiva 150.000.000,00 kuna, prihod 300.000.000,00 kuna, prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 250 radnika.

Veliki poduzetnici su poduzetnici koji prelaze granične pokazatelje u najmanje dva od tri uvjeta od srednjih poduzetnika.

Tablica 1. Klasifikacija obveznika po veličini ovisno o primjeni MSFI/HSFI

KLASIFIKACIJA OBVEZNIKA PO VELIČINI	PRIMJENA MSFI/HSFI
Velika poduzeća i poduzeća čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzama	MSFI/MRS
Obveznici koji sami odaberu da će primjenjivati MSFI	MSFI/MRS
Obveznici koji izrađuju konsolidirane financijske izvještaje	MSFI/MRS
Mikro, mala i srednja poduzeća	HSFI

Izvor: Prilagođeno prema: Ramljak, B.: Stanje i perspektive razvoja financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća u Hrvatskoj, 2009.,
https://bib.irb.hr/datoteka/457116.B._Ramljak_Financijsko_izvjestavanje_za_SME.doc, 03.07.2016.

U tablici 1 su prikazane različite klasifikacije obveznika po veličini s obzirom na primjenu MSFI/HSFI. Veliki poduzetnici, kao i poduzetnici čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzama ili se spremaju za uvrštenje na organizirano tržište vrijednosnih papira, imaju obvezu primjene MSFI, uključujući i MRS u sastavljanju i prezentiranju financijskih izvještaja. Mikro, mali i srednji poduzetnici su dužni sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom HSFI.

3.2. Međunarodni računovodstveni standardi (MRS)

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja obuhvaćaju Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), njihove dopune i povezana tumačenja te Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI), njihove dopune i povezana tumačenja. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja/Međunarodni računovodstveni standardi se prevode, objavljuju i tumače na temelju Odluke Odbora za standarde financijskog izvještavanja i primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.⁴³

⁴³ Narodne novine (2015); Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d. Zagreb broj.86/15.

Kako bi financijski izvještaji bili pouzdani i usporedivi, kod sastavljanja potrebno je odrediti određena pravila i kriterije. Kod eksternog izvještavanja takve kriterije čine računovodstveni standardi. Polazna točka za njihovo utvrđivanje su računovodstvena načela koja određuju koncepciju računovodstva i razrađuju njegove temeljne karakteristike. Zbog toga računovodstvene standarde čine razradu računovodstvenih načela u pogledu metoda obuhvata i obrade računovodstvenih podataka, stvaranja računovodstvenih informacija, kao i njihovog prezentiranja eksternim korisnicima.

Svaki nacionalni obračunski sustav, unutar kojeg se nalazi i računovodstvena regulativa, dan je sam za sebe sa svim svojim specifičnostima. U uvjetima sve veće međunarodne suradnje te specifičnosti mogu biti zapreka komuniciranju, posebno ukoliko se radi o financijskim izvještajima, što je posebno naglašeno jer:⁴⁴

- tehnološki napredak donosi neslućena poboljšanja u komunikacijama i vezama, poslovno okruženje i društveni život postaju sve više internacionalizirani, a s tim u vezi i financijski izvještaji dobivaju sve veću važnost,
- korištenje financijskih izvještaja kao jednog od medija komunikacije između poduzeća, nalazi se u stalnom porastu jer izvještaji predstavljaju temeljni izvor informacija potreban investitorima, kreditorima, vladi i mnogim drugim korisnicima u procesu donošenja odluka,
- investitori na svjetskom tržištu žele biti sigurni da se informacije kojima se upotrebljavaju u donošenju poslovnih odluka temelje na načelima koja su prepoznatljiva u njihovoj zemlji i komparabilna sa ostalim zemljama.
- Zato korisnici financijskih izvještaja kao što su investitori, kreditori, vlada i druge institucije smatraju prihvatljivim samo one izvještaje koji su uravnoteženi i međunarodno komparabilni.

Završni cilj računovodstvenih standarda je specificiranje određenih računovodstvenih politika, predočavanje i objava financijskih izvještaja.⁴⁵ Njihova primjena preduvjet je usklađivanja i razumijevanja različitih obračunskih sustava, dok je njihovo korištenje preduvjet lakšeg gospodarskog povezivanja zemalja u svijetu.

⁴⁴ Žager, K.; Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999., str.111.

⁴⁵ Mrša, J. (2006.): Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške, Računovodstvo i financije, Zagreb, str.7.

3.3. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI) nastali su prema Zakonu o računovodstvu, a donosi ih Odbor za standarde financijskog izvještavanja. Oni se temelje na domaćoj računovodstvenoj teoriji i praksi, odrednicama MSFI kao i na IV. i VII. Direktivi EU. HSFI reguliraju problematiku u vezi s financijskim izvještajima.

U HSFI naznačene su temeljne koncepcije na kojima počiva sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja. Njihova je svrha:⁴⁶

- propisati osnovu za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvještaja,
- pomoć revizorima u formiranju mišljenja jesu li financijski izvještaji prema HSFI,
- pomoć korisnicima financijskih izvještaja pri tumačenju podataka i informacija koje su sadržane u financijskim izvještajima.

Cilj HSFI je da financijski izvještaji temeljeni na ovim standardima pruže informacije o financijskom položaju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima poduzetnika koje koriste, u prvom redu, vanjski korisnici u donošenju ekonomskih odluka. Financijski izvještaji koji se temelje na HSFI pružaju informaciju o imovini obvezama, kapitalu, prihodima, rashodima, dobiti i gubitku, promjenama u kapitalu i novčanom toku.

Temeljne pretpostavke i načela su opća pravila i postupci koje je prihvatila računovodstvena struka a koriste se kod sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. Temeljne pretpostavka su:⁴⁷

- Neograničenost vremena poslovanja - Financijski izvještaji koji se sastavljaju, prezentiraju i objavljuju u skladu s HSFI temelje se na pretpostavci kako poduzetnik vremenski neograničeno posluje i kako će poslovati u doglednoj budućnosti. Zbog toga se smatra kako poduzetnik nema namjeru niti potrebu likvidirati ili značajno smanjiti opseg svoga poslovanja.
- Nastanak događaja - Financijski izvještaji trebaju se sastavljati na osnovi temeljne računovodstvene pretpostavke nastanka poslovnog događaja. Na temelju ove pretpostavke sastavljaju se financijski izvještaji osim izvještaja o novčanom toku.

⁴⁶ Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 1 – Financijski izvještaji. Narodne novine d.d. Zagreb, broj 86/15

⁴⁷ Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 1 – Financijski izvještaji, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 86/15

Kako bi bile pouzdane informacije u financijskim izvještajima moraju biti potpune u okviru granice značajnosti i troška (načelo potpunosti). Osim temeljnih pretpostavki te poštivanja kvalitativnih obilježja financijskih izvještavanja, poduzetnik treba sastaviti svoje financijske izvještaje po načelima: dosljednog prezentiranja, značajnosti i sažimanja, te prijeboja.⁴⁸

Načelo dosljednosti zahtijeva da prezentiranje i klasificiranje stavaka u financijskim izvještajima treba biti isto tijekom više obračunskih razdoblja osim ukoliko HSFI zahtijevaju promjene.

Načelo značajnosti zahtijeva da svaku značajnu skupinu sličnih stavki treba odvojeno prezentirati u financijskim izvještajima. Ukoliko pojedina stavka nije značajna niti važna ona se sažima s drugim stavkama. Imovinu, obveze, prihode i rashode ne treba prebijati, osim ako se prijeboj zahtijeva ili dopušta Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja.

⁴⁸ Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 1 – Financijski izvještaji, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 86/15

4. PRIMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA PRIMJERU PODUZEĆA TOMMY D.O.O. SPLIT

4.1. Poduzeće Tommy d.o.o. Split

Trgovačko društvo Tommy d.o.o. osnovano je 1992. godine. Glavne djelatnosti društva su trgovina na veliko i malo prehrambenom robom i robom široke potrošnje, kao i vanjsko trgovinsko poslovanje. Društvo je u potpunosti u privatnom vlasništvu.

Sredinom 2006. godine, otvorenjem supermarketa u Novom Vinodolskom, počeli su realizaciju širenja prodajne mreže, te je time Tommy prerastao okvire regionalnog "branda".

Trgovački lanac Tommy trenutno čini 189 prodajnih mjesta, rasprostranjena po cijeloj Hrvatskoj u nekoliko županija, a s posebnom koncentracijom u četiri dalmatinske županije. U Tommyjevim prodavaonicama dnevno kupuje preko 200.000 lojalnih potrošača.

Zapošljava preko 1800 radnika, raznih profila i zanimanja među kojima je i veći broj visokoobrazovanih profesionalaca.

Prema objavljenim poslovnim rezultatima Tommy spada u red najvećih i vodećih 100 hrvatskih kompanija. Svake godine bilježi povećanje tržišnog udjela i značajne stope rasta prihoda.⁴⁹

4.2. Računovodstvene politike na području dugotrajne materijalne imovine i amortizacije

Računovodstvene politike na području dugotrajne imovine promatraju se kako na strani povećanja tako i smanjenja vrijednosti. Područje amortizacije je posebno zanimljivo kod promatranja ovog područja. Zbog veće zastupljenosti dugotrajne imovine u imovini poduzeća, posebno se promatraju problemi amortizacije.

Dugotrajna nematerijalna imovina se početno priznaje prema trošku nabave, te se poslije toga mjeri prema trošku nabave umanjenom za ispravak vrijednosti i za akumulirani gubitak od umanjenja.

⁴⁹ Tommy d.o.o. (2016.): Službena web stranica poduzeća, osnovni podatci o poduzeću, (Internet), raspoloživo na <http://tommy.hr/o-nama/>, 02.07.2016.

Amortizacija se u Tommyu obavlja pravocrtnom metodom u razdoblju u kojem se očekuje od iste djelovanje na stvaranje prihoda. Goodwill se priznaje i mjeri prema odredbama MSFI 3.

Dugotrajnu materijalnu imovinu čine nekretnine, postrojenja i oprema koju Tommy posjeduje i upotrebljava za obavljanje djelatnosti, čiji je vijek trajanja duži od 1 godine i koja nije namijenjena za prodaju.

Prva nabava prikazuje se troškom nabave kao bruto knjigovodstvena vrijednost. Takvi troškovi se sastoje od kupovne cijene i drugih ovisnih troškova potrebnih za dovođenje sredstva u radno stanje.

Poslije početnog priznanja prikazuju se prema trošku nabave umanjenom za ispravak vrijednosti i gubitke od umanjenja prema MRS 36.

Materijalna imovina amortizira se u Tommyevim financijskim izvještajima pravocrtnom metodom u razdoblju u kojem se očekuje od iste djelovanje na stvaranje prihoda.

Zemljište se ne amortizira jer se smatra kako ima neograničeni vijek trajanja.

U tablici 2. je prikazana struktura dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine poduzeća Tommy d.o.o.

Tablica 2. Struktura dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine poduzeća Tommy d.o.o. na dan 31.12.2015. (u 000 kn)

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Nemat. imovina	Mat imovina u pripremi	Ulag. u nekret. zemljište	Ulag. u nekret. građ.objekt	Predujmovi	UKUPNO
Nabavna vrijednost stanje 31.12.14.	174.614	446.664	368.934	177.180	8.538	990	11.596	11.260	1.199.776
Povećanje	25.821	15.619	10.493	1.422	58.716	462	5.896	0	118.429
Prijenos iz pripreme	1.695	34.431	21.591	2.796	-62.132	0	23	0	-1.596
Prijenos na troškove	0	0	0	0	-898	0	0	0	-898
Prijenos na dobavljače	0	0	0	0	0	0	0	-6.627	-6.627
Usklađenje	0	0	0	0	0	0	0	-88	-88
Prodaja - Rashod	-61	0	-5.063	-9	0	0	0	0	-5.133
Stanje 31.12. 2015.	202.069	496.714	395.955	181.389	4.224	1.452	17.515	4.545	1.303.863
Ispravak vrijednosti stanje 31.12.14.	0	227.293	322.737	57.125	0	0	293	0	607.448
Amortizacija za 2015.	0	36.800	29.126	4.013	0	0	710	0	70.649
Prodaja - Rashod	0	0	-4.857	-9	0	0	0	0	-4.866
Stanje 31.12. 2015.	0	264.093	347.006	61.129	0	0	1.003	0	673.231
Sadašnja vrijednost 31.12. 2014.	174.614	219.371	46.197	120.055	8.538	990	11.303	11.260	592.328
Sadašnja vrijednost 31.12. 2015.	202.069	232.621	48.949	120.260	4.224	1.452	16.512	4.545	630.632

Izvor: Izrada autorice prema: Godišnje financijsko izvješće poduzeća Tommy d.o.o. (2015.), <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>, 02.07.2016.

Nematerijalnu imovinu čine ulaganja na tuđim osnovnim sredstvima (u kojima se obavlja djelatnost trgovine na malo, (kojih je krajem godine bilo po nabavnoj vrijednosti 30.185.000 kn odnosno po neotpisanoj vrijednosti 2.330.000 kn), zaštitni znak marketinga, ulaganja u računalne programe, ulaganja u vlastite robne marke i goodwill.

Goodwill je izračunat sukladno odredbama točaka 51. do 57. MSFI 3 kao razlika između troška stjecanja i neto fer vrijednosti prepoznatljive imovine i obveza stečenog društva. Vrijednost goodwill-a koji se odnosi na pripajanje društva Satnik d.o.o. Split iskazana je u neto iznosu od 5.551.000 kn (po nabavnoj vrijednosti 10.069.000 kn), dok je goodwill od pripajanja društva Tommy nekretnine d.o.o. Split iskazan u bruto i neto iznosu od 110.925.000 kn tako da je u poslovnim knjigama goodwill iskazan u neto iznosu od 116.476.000 kn.

U kategoriji "Ulaganja u nekretnine" prikazana su ulaganja u nekretnine u iznosu od 415 tisuća kn koje u naravi predstavljaju stan u Kaštel Novom dan u najam zaštićenom najmoprimcu. Ista su u 2015. godini povećana za vrijednost zemljišta i objekata A u Starom Gradu - otok Hvar donosom sa zaliha nekretnina jer je navedeni objekt iznajmljen za obavljanje turističke djelatnosti.

Materijalna imovina u pripremi odnosi se na ulaganja u objekte i opremu (planirani trgovački objekt u Primoštenu, planirani trgovački objekt Rogoznica i dr.).

Predujmovi se odnose na dana sredstva dobavljačima za zemljište, opremu i radove. Amortizacija se obračunava primjenom linearne metode i za 2015. godinu primijenjene su slijedeće stope: nematerijalna imovina 50%, građevinski objekti uprave i trgovine 10%, oprema trgovine, uredska oprema, transportna vozila 50%, vozila 25%, brodovi 4%, stanovi 1%, turistički apartmani 5%.

Tommy provodi politiku ubrzane amortizacije dugotrajne imovine pri čemu se najveći dio ulaganja amortizira u roku od dvije godine.

4.4. Računovodstvene politike na području priznavanja prihoda

Prihodi se u financijskom izvještaju Tommya prikazuju s danom nastanka tj. za usluge u razdoblju kada su obavljene, a za prava s danom ugovornog stjecanja naknade i to sve uz uvjet razumne izvjesnosti naplate istih. Prihodi ugovora o izgradnji priznaju se metodom stupnja dovršenosti. Priznavanje prihoda se odlaže ako u trenutku nastanka istih ne postoji razumna izvjesnost naplate odnosno ako se u idućim razdobljima može očekivati nastanak troškova s temelja navedenih prihoda. Kada se neizvjesnost naplate pojavi nakon nastanka prihoda tada se vrši usklađivanje vrijednosti potraživanja. Prihodi od kamata i tečajnih razlika obračunavaju se po ugovorenim rokovima.

U tablici 3. su prikazani poslovni prihodi poduzeća Tommy d.o.o.

Tablica 3. Poslovni prihodi poduzeća Tommy d.o.o. na dan 31.12.2015. (u 000 kn)

OPIS	2015.	2014.
Prihodi od usluga u zemlji	35.069	24.846
Prihodi od usluga u inozemstvu	245	296
Prihodi od poslovnog najma	17.027	15.269
Ukupno prihodi od usluga	52.341	40.411
Prihodi od maloprodaje	2.001.207	1.811.780
Prihodi od veleprodaje	35.830	46.284
Prihodi od rabata	141.747	131.965
Prihodi od prodaje nekretnina	1.016	0
Prihodi od povratne naknade i ambalaže	16.958	14.994
Ukupno prihodi od prodaje robe	2.196.758	2.005.023
Prihodi od naknade štete	817	154
Prodaja dugotrajne imovine	1.214	985
Prihodi od faktoringa	11.210	13.611
Ukidanje dugoročnih rezerviranja	0	999
Ostali nespomenuti prihodi	1.568	4.433
Ukupno ostali poslovni prihodi	14.809	20.182
Ukupno poslovni prihodi	2.263.908	2.065.616

Izvor: Izrada autorice prema: Godišnje financijsko izvješće poduzeća Tommy d.o.o. (2015.), <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>, 02.07.2016.

Poslovni prihodi poduzeća Tommy su podijeljeni na prihode od usluga, od prodaje robe, te ostalih poslovnih prihoda. Ukupne prihode od usluga čine prihodi od usluga u zemlji i inozemstvu, te od poslovnog najma. Ukupne prihode od prodaje robe čine prihodi od maloprodaje i veleprodaje, rabata, prodaje nekretnina, te povratne naknade i ambalaže. Ostale poslovne prihode čine prihodi od naknade štete, dugotrajne imovine, faktoringa, te ostalih prihoda. Promatrajući godišnje financijsko izvješće Tommya za 2015. godinu, vidljivo je kako najveći iznos poslovnih prihoda opada na prihoda od prodaje robe u kojem, razumljivo prihodi maloprodaje imaju primat. Osim toga je vidljivo kako je u svim segmentima poslovnih prihoda u 2015. godini ostvaren rast u odnosu na 2014. godinu.

Financijski prihodi poduzeća Tommy d.o.o. iz 2015. godine je prikazana u tablici 4.

Tablica 4. Financijski prihodi poduzeća Tommy d.o.o. na dan 31.12.2015. (u 000 kn)

OPIS	2015.	2014.
Kamate	232	425
Isplaćene dividende i udjeli u dobiti	0	0
Tečajne razlike	1.373	567
Ukupno financijski prihodi	1.605	992

Izvor: Izrada autorice prema: Godišnje financijsko izvješće poduzeća Tommy d.o.o. (2015.), <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>, 02.07.2016.

Financijske prihode poduzeća Tommy d.o.o. čine kamate, isplaćene dividende i udjeli u dobiti, te tečajne razlike. Promatrajući financijske prihode poduzeća u 2015. godini vidljivo je kako najveći udio imaju tečajne razlike koje su u 2015. godini ostvarile značajan rast u odnosu na 2014. godinu. Također treba napomenuti kako u 2015., ali i u 2014. godini nije bilo prihoda iz isplaćenih dividendi i udjela u dobiti. Ukupni financijski prihodi su gotovo poduplani što je ponajviše zasluga prihoda od tečajnih razlika.

4.5. Računovodstvene politike na području otpisa potraživanja

Dugotrajna potraživanja čine potraživanja od dužnika koja dospijevaju na naplatu preko 12 mjeseci od izvještajnog dana. Početno se mjere po fer vrijednosti.

Kratkotrajna potraživanja prikazuju se u poslovnim knjigama Tommya temeljem uredne isprave o nastanku poslovnog događaja i podataka o njegovoj vrijednosti po nominalnoj vrijednosti uvećana za kamate (revalorizaciju) sukladno ugovoru ili odluci.

Potraživanja iskazana ispravom u inozemnim sredstvima plaćanja prikazuju se u domaćoj valutnoj jedinici po srednjem tečaju HNB, ukoliko to nije drukčije ugovoreno.

Usklađivanje vrijednosti potraživanja obavlja se temeljem saznanja o nemogućnosti naplate istih, te je obvezno kada je dužnik u postupku stečaja ili likvidacije. Odluku o usklađivanju donosi Uprava Tommya.

Tablica 5. Potraživanja od kupaca poduzeća Tommy d.o.o. na dan 31.12.2015. (u 000 kn)

Opis	2015.	2014.
Potraživanja od povezanih društava	1.325	95
Potraživanja od kupaca	11.425	15.723
Potraživanje od prodaje na kreditne kartice	23.547	22.504
Ispravak vrijednosti kupaca	-679	-679
Ukupno potraživanje od kupaca	35.618	37.643

Izvor: Izrada autorice prema: Godišnje financijsko izvješće poduzeća Tommy d.o.o. (2015.), <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>, 02.07.2016.

Potraživanja od kupaca poduzeća Tommy se sastoji od potraživanja povezanih društava, kupaca, prodaje na kreditne kartice, te ispravka vrijednosti kupaca. Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca odnosi se na nenaplaćena potraživanja temeljem zakupnine i troškova prostora od društava Ravanca d.o.o. Split u iznosu od 236.000 kn, Konikom d.o.o. Osijek u iznosu od 74.000 kn, te nenaplaćenih potraživanja za preuzetu robu od Ivane Hodak iz Zagreba u iznosu od 150.000 kn i drugih manjih iznosa. Sva ispravljena potraživanja su i utužena. Ono što je u potraživanjima kupaca vidljivo kako je ukupno potraživanje smanjeno u 2015. u odnosu na 2014. godinu, te kako najveći iznos opada na potraživanje od prodaje putem kreditnih kartica, što je i razumljivo kada se zna da se dobar dio trgovine naplaćuje upravo tim putem.

Tablica 6. Ostala potraživanja poduzeća Tommy d.o.o. na dan 31.12.2015. (u 000 kn)

Opis	2015.	2014.
Potraživanja od zaposlenika i čl. društva	255	363
Potraživanje od države i sl. institucija	11.872	5.223
Ostala potraživanja	1.194	949
Ukupno	13.321	6.535

Izvor: Izrada autorice prema: Godišnje financijsko izvješće poduzeća Tommy d.o.o. (2015.), <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>, 02.07.2016.

Ostala potraživanja poduzeća Tommy se odnose od potraživanja od zaposlenika i članova društva, od države i sl. institucija, kao i ostalih potraživanja. Vidljivo je kako su ostala potraživanja značajno povećana u 2015. u odnosu na 2014. godinu. Najveći rast je razlog porasta potraživanja od države i sličnih institucija.

Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika odnose se na potraživanja od zaposlenika u iznosu od 255.000 kn (manjkovi, putni nalozi, prodaja na kredit, predujmovi).

Potraživanja od države i drugih institucija odnose se na potraživanje od HZZO za bolovanje u iznosu od 910.000 kn, PDV (1.588.000 kn) koji će biti priznat u idućem razdoblju od čega na dio po nadzoru iznosi 1.160.000 kn i preplate poreza na dobit u iznosu od 9.374.000 kn.

Ostala potraživanja odnose se na potraživanja za nefakturirani povrat robe u iznosu od 453.000 kn, te potraživanja stečena cesijama i sl., potraživanje za naknade štete i po sudskim presudama u ukupnom iznosu od 741.000 kn.

5. ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji su najvažniji izvještaji putem kojih se dolazi do osnovnih informacija o stanju poslovanja poduzeća. Iz takvih izvještaja se analiziraju podaci iz bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanom tijeku kao i izvještaja o promjenama kapitala. Svi ti podaci trebaju biti istiniti kako bi označavali pravo stanje poslovanja poduzeća. Također takvi izvještaji trebaju biti izrađeni prema računovodstvenim načelima i standardima.

Računovodstvene politike imaju poseban značaj u računovodstvenom procesu. Upravo odabir odgovarajuće računovodstvene politike daje mogućnost donošenja kvalitetnijih i učinkovitijih poslovnih odluka. Sa izborom raznih metoda ne može se napraviti financijski rezultat, nego se može samo premještati rezultat poslovanja iz jednog obračunskog razdoblja u drugo. Računovodstvene politike omogućavaju da se ukupni rezultat razvrsta prema obračunskim razdobljima na način koji odgovara postavljenoj poslovnoj politici poduzeća.

Poduzeća sama određuju kakve će računovodstvene politike koristiti pri čemu biraju odgovarajuće postupke i metode. Na taj način se nastoji što realnije prikazati financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća. Računovodstvene politike poduzeća trebaju biti podložne promjenama kako bi se što bolje prikazivali financijski izvještaji, a sve to prema novim zahtjevima koji se javljaju na tržištu.

Promatrajući na koji način trgovačko društvo Tommy prikazuje svoja financijska izvješća, te računovodstvene politike, vidljivo je kako u njima nastoje detaljno objasniti odgovarajuće stavke. Bez bilance, računa dobiti i gubitka, te novčanog tijeka ne mogu se promatrati računovodstvene politike poduzeća. Prema prikazanim računovodstvenim politikama na području dugotrajne materijalne imovine i amortizacije, priznavanja prihoda, te otpisa potraživanja na primjeru poduzeća Tommy d.o.o. vidljivo je kako se one raščlanjuju prema odgovarajućim stavkama. Na taj se način nastoji postići dodatna razumljivost financijskih izvještaja poduzeća Tommy d.o.o..

LITERATURA

Knjige i članci:

1. Belak V.; Vudrić N. (2012.): Osnove suvremenog računovodstva, BelakExcellens d.o.o., Zagreb
2. Belak, V. (2002.): Osnove profesionalnog računovodstva, Veleučilište u Splitu, Split
3. Belak, V. (2011.): Računovodstvo poduzetnika, RRiF, Zagreb
4. Gulin, D.; Mamić Sačer, I.(2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb
5. Mrša, J. (2006.): Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške, Računovodstvo i financije, Zagreb
6. Paić Ćirić, M.; Rakijašić, J.; Slovinac, I.; Zaloker, D. (2010.): Računovodstvo trgovačkih društava – prema HSFI i MSFI, TEB poslovno savjetovanje, Zagreb, 2010.
7. Parać, B. (2008.): Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje, M.E.P. Consult, Zagreb
8. Ramljak, B. (1999.): Računovodstvene politike u malim poduzećima, doktorska disertacija, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split
9. Ramljak, B. (2009.): Stanje i perspektive razvoja financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća u Hrvatskoj,
https://bib.irb.hr/datoteka/457116.B._Ramljak_Financijsko_izvjestavanje_za_SME.doc, 03.07.2016.
10. Skupina autora (2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
11. Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager. L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb
12. Žager, K.; Žager, L. (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999.

Zakoni i pravilnici:

1. Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 1 – Financijski izvještaji, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 86/15
2. Narodne novine (2015): Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 86/15
3. Narodne novine (2015): Pravilnik o načinu vođenja Registra godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 78/15, 134/15
4. Narodne novine (2015): Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 78/15
5. Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu broj 78/15, 134/15, Narodne novine d.d. Zagreb

Ostali izvori:

1. Godišnje financijsko izvješće poduzeća Tommy d.o.o. (2015.), <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>, 02.07.2016.
2. Tommy d.o.o. (2016.): Službena web stranica poduzeća, osnovni podatci o poduzeću, (Internet), raspoloživo na <http://tommy.hr/o-nama/>, 02.07.2016.

SAŽETAK

Predmet ovog rada je primjena računovodstvenih politika u poslovanju poduzeća, odnosno kod prikaza financijskih izvještaja. Upravo su financijski izvještaji područje koje prikazuju uspješnost odnosno neuspješnost poslovanja promatranog poduzeća. Analizom bilance, računa dobiti i gubitka, kao i ostalih izvještaja menadžment poduzeća može uočiti probleme, ali i prilike koje se javljaju u poslovanju poduzeća. Zbog toga je iznimno važno da takvi financijski izvještaji budu što realnije prikazani. Računovodstvene politike čine načela, temelje, strategije, pravila i prakse koje poduzeće koristi kod sastavljanja i prikazivanja svojih financijskih izvještaja. Cilj je u ovom radu bio prikazati na koji način trgovačko poduzeće Tommy d.o.o. koristi računovodstvene politike.

Ključne riječi: računovodstvena regulativa, financijski izvještaji, računovodstvene politike

SUMMARY

The subject of this work is the application of accounting policies in business enterprise, or in the case of the financial statements. The financial statements are area that show the success or failure of the business of the observed companies. The analysis of the balance sheet, income statement, as well as other statements of management companies can spot problems and opportunities that arise in the operation of enterprises. Therefore, it is extremely important that such financial statements has shown as real as possible. The accounting policies constitute principles, foundations, strategies, policies and practices that the company use in the preparation and presentation of its financial statements. The aim in this paper was to show how the trading company Tommy Ltd. benefits accounting policy.

Key words: accounting regulations, financial statements, accounting policies